

Ευθανασία: τα δύσκολα ερωτήματα...

(Κωνσταντίνα Γογγάκη, Επ. Καθηγήτρια Παν/μίου Αθηνών)

/ [Πεμπτούσία](#)

Η συζήτηση περί του θανάτου στην πραγματικότητα εκφράζει τον θαυμασμό του ανθρώπου προς το πολύτιμο δώρο της ζωής, το οποίο - παρά τα όποια προβλήματα - κανείς δεν θέλει να χάσει. Ο ψυχικά και σωματικά υγιής είναι αδιανόητο να επιθυμεί να πεθάνει.

Ως «υγεία» ορίζεται όχι μόνο η απουσία ασθένειας ή αναπηρίας, αλλά η κατάσταση της πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας). Ακόμη και ασθενείς με χρόνια προβλήματα, επιδιώκουν την παράταση της ζωής τους. Υπάρχουν, ωστόσο, περιπτώσεις, στις οποίες η ιατρική διάγνωση βεβαιώνει ότι η επώδυνη κατάσταση είναι μη αναστρέψιμη, και η σταδιακή επιδείνωση της υγείας καθιστά τη ζωή του ατόμου ένα βασανιστικό φορτίο. Ορισμένοι, υπό την προϋπόθεση ότι λειτουργούν οι αισθήσεις τους, αποφασίζουν την άρση του μαρτυρίου τους δια της ευθανασίας (Active Euthanasia ή Passive Euthanasia).

Η ευθανασία (από τις αρχαίες ελληνικές λέξεις εὖ + θάνατος) αρχικά σήμαινε τον

καλό, τον ένδοξο θάνατο. Σήμερα, όμως, στην ιατρική έχει την έννοια του ανώδυνου θανάτου (Francis Bacon), της τεκμηριωμένης δηλαδή απόφασης και πράξης τερματισμού της ζωής ενός ανίατου αρρώστου (Σταμάτης Ν. Αλαχιώτης, 2011). Είναι, όμως, ηθική η ενέργεια αυτή; Ποιος έχει την ηθική ευθύνη; Έχει κανείς τη δικαιοδοσία να αποφασίσει για τη ζωή ή το θάνατο ενός άλλου ανθρώπου; Μπορεί ο θεράπων ιατρός να συναινέσει στην κατ' απαίτηση του πάσχοντος ευθανασία, όταν ο ίδιος έχει ορκιστεί για το αντίθετο; Και ποια είναι τα κριτήρια για μια τέτοια πράξη, π.χ. σε χώρες όπου ισχύει κάτι τέτοιο, όπως στο ολλανδικό μοντέλο; Κατά πόσο, ωστόσο, τα «αντικειμενικά» κριτήρια μπορούν να κάμψουν τα υποκειμενικά κριτήρια που ίσως έχει κανείς;

Το ζήτημα της ευθανασίας ανέδειξε ιδιαίτερες αντιγνώμεις και διαμάχες, ενώ θεωρήθηκε κυρίως αντίθετο με τη χριστιανική διδασκαλία, σύμφωνα με την οποία μόνο ο θεός μπορεί να διαθέσει στον άνθρωπο τη ζωή και το θάνατο. Παρά τις αντιρρήσεις, πάντως, τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει προσπάθειες για τη νομιμοποίηση της ευθανασίας ως ένδειξη συμπόνιας προς τον άνθρωπο που υποφέρει και ως αναγνώριση της απαξίας της ζωής του. Το επιχείρημα είναι: Αν οι επιλογές ενός ατόμου καθόλη τη διάρκεια της ζωής του είναι αποτέλεσμα της ελεύθερης βούλησής του, τότε γιατί η απόφασή του για ανώδυνο θάνατο δεν πρέπει να γίνει σεβαστή;

Πόσο ελεύθερη είναι, όμως, η βούληση ενός ανθρώπου όταν ο ίδιος βάλλεται από σωματικό πόνο; Το πρόβλημα της ευθανασίας είναι, όντως, πολύπλοκο.

[συνεχίζεται]

Το παρόν κείμενο αποτελεί το δεύτερο μέρος της νοηματικής απόδοσης της εισήγησης «Ο άνθρωπος, το αποδημητικό πουλί. Φυσικός θάνατος και ευθανασία» της επ. καθηγήτριας φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. Κωνσταντίνας Γογγάκη, στο 2ο Διεπιστημονικό Συνέδριο με θέμα: «ΗΘΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ» (συνεδρία: Ζητήματα Αριστοτελικής Πολιτικής Φιλοσοφίας και Σύγχρονης Ηθικής [Βιοηθικής]) που διοργανώνεται στο πλαίσιο του ΕΤΟΥΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ στον Πειραιά. Το πρόγραμμα του συνεδρίου μπορείτε να το δείτε [εδώ](#)

διαβάστε το πρώτο μέρος [εδώ](#)

Φωτ: Depositphotos